KA PARIAH - 2

KA KOT SHAPHANG

KA JINGPHAWAR

KABA AR

DA U

BAH DHONSING L. NONGBRI

THANGSNING, KHYRIM SYIEMSHIP
P. O. THANGSNING, VIA SMIT

(This book is published with the financial assistance from the State Government of Meghalaya)

1. Books may be retained for a period not exceeding **15 days** by members.
2. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
3. Dog-earing the pages of a book, marking or writing therein with ink or pencil, tearing or taking out its pages or otherwise damaging it, will constitute an injury to a book.
4. *Any such injury to a book is a serious offence; Unless a borrower points out the injury at the time of borrowing the book, he/she shall be required to replace the book or pay its price.*

Help to keep this book fresh & clean

KI KOT BA LA PYNMIH

DA

U

JUH

U

NONGTHOH

1. **Ka kot Mei Pa.**
2. **Ka kot Saipar.**
3. **Ka Budjer.**
4. **Ka kot Ri Ksoh.**
5. **Ka kot Rimbah.**
6. **Ka Pariah ka kot Jingphawar.**
7. **Ka la-miat.**
8. **Ka Pakit.**

Ka
Pariah – 2
Ka Kot Jingphawar.

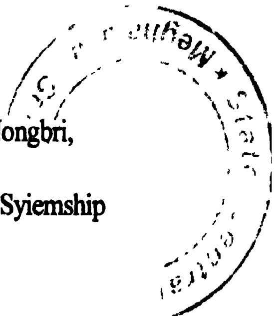
Ka Jingphawar ka dei ka Culture Tynrai jong U Khasi Ki longshuwa ki pyndonkam, ha ka trei ka ktah bad ki kam ia kmen ia sngewbha baroh

Ka phawar da u juh u Nongthoh ki don ha ka Kot Meipa, Ka Pariah bad ha ka Pariah kaba ar bad ka long kaba khraw shikatdei eh ha ka Culture ka Jaitbynriew

Da

U

Bah Dhonsing Lyngdoh Nongbri,
Thangsning,
P.O. Thangsning Khyrim Syiemship

Ka Lamphang.

Ki 'riewhyndai bad ha ki por ki longshuwa ki jongngi ki ju iathuhkhana shaphang ka por barim ba ki pyndonkam bha ia ki jingphawar. Ki jaid bynriew Hynniew skum Hynniew Trep baroh ki long kiba ia nang paidbah ha ki jingphawar. Man la uwei-pa-uwei u long uba smat bha ban ia phawar bad kumta kiba rit ki nangioh jingmut na ki rangbah. Kiba rit ki ia pynbud ia kaba la leh da ki rangbah, wat ki kynthei ruh ki ia pynbud bad ki ia phawar haba bah khun bad pynshad khun. Ki longshuwa baroh baroh ki ia sngewtynnad ia ki jingphawar ryngkat ka shad ka kmen bad ka nanghiai pateng sha ki longdien jong ki. Kumta ka la long dustur riti ha la ka jaid bynriew ha ki por mynbarim.

Ha ki por mynta ka phawar jong ki briew ka la duna bha, la shu iohsngew tang tengkhat eh ha ki jingiaiaid kai sngewbha ki briew. La i kum ban jah pynban ka dustur phawar kaba sngewtynnad tam ha ka ri hapdeng ka jaid bynriew. Te kumta khnang ba kan sah ka matti kiba rim bad la pynmih noh ha kine ki kot khnang ba kan neh kan sah pateng la pateng.

U Nongthoh

U NONGTHOH

Ka kot Jıngphawar kaba nga u Nongthoh, nga la lum la kynshew katba nga lah ei ban ıoh namar nga dei uba la mlıen bha ban phawar ha ki por ba nga dang khynnah bha Nga la ıoh nuksa na kıba bun kı tymmen kıba long ki nonghıkaı phawar ıa nga. Ha ka jıngkynmaw jongnga kaba ym don ba tip shuh bad kumta ban pynneh pynsah nga la shu thoh

Mynta ki por ba dei ki por ba ıa nang pule paıdbah kı brıew, kın ıa tıp kin ıa ıohı bad kın sngewthuh ıa la ka tynrai jong u barım Mynta ba la duna palat kı jıngphawar la kum ban shu jah rngaı noh pynban. Te ha nga uba tıp katba nga lah eı ban tip, nga la thoh bad pynmıh noh da ki kot

Kı nongpule ia ka phawar, haba kı la pule bnıah bha kı ioh jıngmut bha bad kin sa nang ruh ban thaw jıngphawar la kı jong ki jingmut Ha ki jıngpule bniah ki lah ban proh jingmut da kaba suk.

Khublei khubleı

Bah Dhonsing Lyngdoh Nongbri.

KA PHAWAR.

Ka phawar ka dei ka jaid jingrwai kaba ka jingkynud ka syriem ia ki jingput tangmuri Kaba u nongphawai u siat jingmut u kynthah bad pynkyndit jingmut ia ki kam, jinglong bad jingjia.

U nongshna ia ka phawar, ia u ba la khot u myllung bad ki ia don bun bha ha ki por myunshuwa kaba long myllung Ki briew haba ki ia shongkai khrui ha ki por mynshuwa, ki ia kren biria para rangbah bad haba la ia biria bha ki ia poi pat sha ka phawar da ka jingsiat jingmut bad kynthah ia kita ki jingia biria lang jong ki Hangta ki ia rkhie para maki bad kumta ki ia phawar byrngia myllen Ha ki jingmihen paidbah ki ia nanglut ban ia phawar ia ki jaid kam baroh

Kane ka kot phawar kaba mynta ka long kaba koi dor tyngeh ha ki jonglongtrai ia la ka jong ka jaidbynbriew La ki jingbha jingmiat, jinglehkmen, jingialong briew bad ki akor ki burom baroh

Nongthoh

PARIAH

Ka ktien"Pariah" ka mut ia ki briew kiba kren ba khana bha ia ki para briew da ki ktien kiba sngewtynnad, kiba donburom bad kiba shaiktien

Ka jingpyrkhat ban ai kyrteng ia kane ka kot da kaba pyrkhat bad pynwandur katkum ka jingkordor jong ka jinglong jong ka Ia kane ka kot la ioh na ki sur jong ki nongphawar ha ki por mynshuwa, kiba kren bha shar shar ia ki briew, la ia ki khynnah, ki samla bad ki tymmen kumjuh bad kum ia uta u briew ki ia khot uba pariah

Ia kane ka kot ba la shim na u nongphawar uba pariah bad ia kane ka kot la thoh tang da ki jingphawar kiba sngewtynnad bad kiba iar jingmut bha kiba dei na ki sur pariah u nongphawar Kumta la dei hi ban ai kyrteng ia kane ka kot da ka kot **"Pariah kaba ar".**

Nongthoh.

Ki Lynnong.

1. KA JINGBATAI IA KA RUKOM PHAWAR.

Ka Jingpule bniah ia ki jingbatai ka long kaba donkam eh, ban khlem da bniah bha ka long kaba eh ban sngewthuh ia ka jingmut jong ka phawar

Rukom Phawar.

Ka Jingphawar shisien ka lam, shisien ka pynkop ka dei shisien phawar

Ka Lam Ka dei ki kyntien kynud ba sdang shi lain
Ka Pynkop : Ka dei ki kyntien kynud ba bud shi lain.

Ka jingsdang phawar U Nongphawar u pyrta shwa ah ha duh shisien pynhiar mynsiem, u sdang pat ia ka lam bad mar ia kut ka lam ki la ia pyrta lem para ba ia don ryngkat da kaba ia ong hei .. Haduh shisien pynhiar mynsiem bad hangta u nongphawar u sdang ia ka pynkop kaba long ka rai jong ka nia bad bun hi ruh kiba pynkop beit ia kaba ong hei . Bun ki nongphawar kiba shim beit ia ka lam bud beit ka pynkop ki risa kynkiw kynhur kynhir. Ki briew kiba nangbha ia ka phawar ki iaid thik ia ka dustur bad ka ia shad Ki bym pat da nangbha pat ki phawar lymmuh tamasa

Ka risa kynkiw, kynhur, kynhir bad kynhei ka dei la ka jong ka jong ka bynta

Ka risa kynkiw: ka dei ha ki jingjop, iohmrad bad jingbiria.
Kynhur kynhir : ka dei ha ki jinglum symbai bad ha ka lehniam.

Kynhei. ka dei ha kaba ktah ka jingkhuslai kaba ju pynban hei hei hei ....

Ki jingphawar ki don arjait, ka phawar biria bad ka phawar bashisha.

Ka phawar bashisha ka long kaba pynsngewthuh lypa, ba ka lam ka kdew beit beit ia ka kam bad ka pynkop ka pynshisha beit ia ka lynti kaba dei

Ka nuksa harum :-
Kane ka dei ka phawar ba shisha bad kaba dei ha ki bynta ka akor

Lam : Ha la iing i mei pa, ki iathuh ban mih shabar,
Pynkop : Akor kaba bha, te ha ki ka ieng synshar

Ka Phawar bashisha nangne, la iohi shai ba ka pynkop ka pynshisha shuh shuh ia ka jingkdew ka lam

Ka jingmut jong kane ka phawar, ka dei ia ka jinglong don akor jong ki briew. Lada ki donkam tang i barit ruh kida iathuh ha iing bad kumta haba ki leit jingleit sha la ki kam kida mlien kumjuh. U nongphawar u la iohi ia kane ka akor babha kaba synshar ia ka iing jong ki bad kumta u la phawar da ka phawar bashisha.

Ka phawar biria ka ia pher na ka lam sha ka pynkop, namar ka jingbiria jong ki ha la ki jong ki jong ki lynti Ki ia siat jingmut jngai na ka lam sha ka pynkop bad haba la pynwandur bha ka ia hap lang hajuh.

Ka nuksa harum :-
Kane ka dei ka phawar biria kaba dei ia ka kam.

Lam : U shrieh ba la ngat, te sha iew u leit die;
Pynkop: U ba kyrkieh palat, u ju don ka jingbabe.

Ka phawar biria hangne la iohi, ba ka lam bad ka pynkop ki ia kdew la ka jong ka jong ka jingkdew

Kane ka jingphawar ka long kaba ia kynthah jngai khyndiat, uta u nongriam shrieh u la shna jingriam pynlut por bha bad u la shna ha ka rukom ban nym mynsaw u shrieh Mar ia dep shna uta u nongriam u la kynriah nangta U shrieh uba lulia bha u la leit hangta bad u la lulia ka diang kamon U shrieh u la ngat ha ka jingriam bad um lait shuh ban mih Uta u nongriam u la leit shim bad u la leit die sha iew bad ym don ba thied ia u shrieh Uta u nongriam shrieh u la babe, ba khlem da wad jingtip lypa ia ka jingiaid iew u shrieh ba la lut kai tang ka por U nongphawar shaphang kata u la phawar jingkynthah biria

Ki ba iai pynmlien ia ki jingphawar

Ki khynnah rit kiba phawar myllen ki dei ban pynmlien ban kynmaw lyndet da kaba iai phawar kai bad hangta sa shong mlien.

Ki khynnah kiba kham heh kham san ki dei ban pynproh jingmut da kaba pyrkhat ia ka phawar kaba don jingmut kumno ki dei ruh ban pyrshang batai ia ka jingkit jingmut jong ka

Ki khynnah kiba pule ia ka phawar ki dei ban pule ia ki ktien lamphrang jong u nongthoh namar ka jingmut jong ka phawar kam dei kaba jem.

Ki nongpule ia ka phawar haba ki kwah ban tip bha ia ka jingmut, ki dei ban peit bniah bha ba ka jingphawar ka kdew ia kaei ka phang kaba u nongphawar u kynthah biria ne u kdew bad u pynshisha.

Ju don ki jingialeh pyntip shaphang ka phawar kaba phawar shisien phawar bad ki ju ia kylli kaba mut aiu kata ka shisien phawar kaba kum kata Kiba lah kloi ban kem jingmut ki iathuh bran bran ia ka jingshisha. U nongsngap u sngap dngong haba don ki nongphawar bad hangta u iathuh, ba kata ka wei ka phawar ka dei ka kam shong kha sa ka wei pat ka kam shnong. sa ka bina samla, ka shi iing, ka iasiat, ka iohmrad, ka jingjia sngewsih, ka lum symbai, ka jinghikai, ka akor, ka kam bad kumta ter ter u kem jingmut kaba dei ka jubab lam khmat

Nangta ka phawar ka don arjait Ka bina bad bashisha, ka dei kaei hapdeng kine ar Nangta pat u batai ia ki jingmut haduh ban da shai bha kdar

2. U SAMLA RANGBAH.

(Phawar bashisha)

Ha mynsiem ba la ktah, ba la don ka jingthaba;
Ba la san ba la rangbah, ai jingmut ko mei ko pa

Um ba shngiam ba dih, ba ym don te ka jingsma,
Na iing ba yn mih, to ai jingmut kaba shisha.

Iohi ia ka samla, ka dohnud te ka la khih;
Ka pyrkhat ba dang duna, na la iing kumno ban mih

Jingmut la bun sur, U rangbah ba kham kynrei,
Rukom ka dustur, u shynrang pyniar pyrthei.

Ai jingmut ko mei, ia ai jingmut te ko pa;
Ha itai i thei, ka dohnud nga iai tyrha.

Ka buit ba dang buhrieh, haba don ka jingiapmat,
Itynnad naduh khlieh, itynnad haduh ki kjat

Kwai ba la pynkhreh, ban ia song ban ia bam lang,
Mynsiem la shu kyndeh. ba ym don shuh kiba khang

Ym don ba pynthut. ba laioh ban ia iaid lang.
Ia lang tang arngut, la ki ngap ia saw kyrang

Da uba kit ba bah. kaba dei ban ia pynbiang,
Ka kam ka la shah. ban aiti noh ha u ksiang

U ksiang u la pynjan. la ka wan ho la ka leit;
Ka shongkha shongman, arliang kur ban ia pynbeit

Ksiang nongpynshisha, la ka mon ha la ka diang,
Mynjur la kur la kha, kumba thain ia u syrwiang

Ka ding kaba meh. ka jingsyaid ba noh shilliang.
Kumno pat ban leh, lada mih ki dieng pynkiang

Ym dei ban ia rkhie, ba ym don jingdei bakha,
Ynnai jingbabe. shu ia lait da jingsngewbha.

Da wad ia ka daw, haba thmu ia kam shongkha;
Lada jingwit ka paw, ju ia lait khala khala.

Khlem daw khlem jingwit, kam shongkha to ia shim;
Da ka jingshongshit, to kyntiew ka shong kurim

3 KA SAMLA BA LA SAN BHA

(Phawar bashisha)

Donkam nongkit nongbah, uba tip u khaw ka ja
Samla ba la rangbah, la donkam u rangtyrwa

Bishar ko mei ko pa, to bishar ryngkat u Kni,
la u rangtyrwa, la dei por ban khmih lynti

La u briew ba smat, bym pat don ka shongkurim,
Sani ha jingpyrkhat, la ka dei ne em ban shim

La thiang tang ha bai, la ha iing khlem don [illegible]or,
Ban lait ka jynjai, bishar bniah ia k[illegible]r

Uba don ba em, ka jinglong kaba khynlew
Tengkhat ba la shem, shah kyrdem kum ka khyndew

Rangbah ba don burom, ba donakor u khynraw.
Jingbha im junom, ka jingiaieit kaba l[illegible]raw

Ha la ki kmie ki kpa, ki pyndem la ki [illegible]muhmat,
Ka ieng ka jingshisha, ka akor haba ryngkat

Samla uba iapmat, sdang najngai ka jingbishar,
la dei ka jingpyrkhat, u pynjan ha sub ha thiai

U peit ia u tnum, u da peit ia ka rympei,
Iarap na iing ha lum, u shynrang u nongai ei

Ha ki kam shongkha, leh kyrkieh ka bym dei,
Ba ka jot ka pra, ba ka inih te kham kynrei.

Shongkha kaba janai, ka jingim baroh shi-rta.
Tang shu leh kamkai, ka jingjot shu kha-ma-kha

Ban iai ap ka la lah, khlem jingdik khlem jingkhuslai,
Kynthei ba la iangbah, ka im suk im sain kynjai

4. KA JINGPYRKHAT SHONGKHA U SHYNRANG

(Phawar biria)

Pynthor i bakha, ba ngan lur la dei samoi,
Duwai ko mei ko pa, ngan pyniar ba ngan pynroi

Kyllain ia ka spong, to ia peit da ka khor,
U masi kyrtong, u la dei ban kit lyngkor

Mur mur u sohniamtra, ba la dei ka por ban kheit,
Ai hiang ki kur ki kha, ba la dap da jingia beit

Ai masi ia tur, ka por tlang ba heh u thah;
Ban mih na iingkur, ka mynsiem ba sngewkynjah

Kaba rem ne kaba tad, ba la lap haba wad,
Skhem la jingpyrkhat, dei hangta ba sngewtynnad

Jingiewbih u syntiew, wa balei ba tlor ummat,
La shong bat khohsiew, ba jylliew ki jingpyrkhat

Ka ksing ba la tem, baroh baroh la ia khih;
Dustur ba long lem, ba la dam ka jingsngewsih

Haba iaid marwei, ba la snoh pynban ka tah,
Ha ita i thei, ba la teh ka long rangbah

Jwain ka rynieng, la beh lut ia ki khnai,
Sdang la ka seng, ha jingkhreh la kam thymmai

Kynmaw por dangkhie, lyngki jingmut u samla,
Ym dei ban babe, ba U Blei u la bynta

U ksai u thymia, ba la buh halor ka miej,
La biang la ka rta, te beit beit bad i baieit

Buh bha u mawpun, ba iaid lynti i bah i kong,
Sumar i lok i khun, la kum rynieng lajong

Phah thaw ia ka khoh, to da ai ka jingsaindur,
Jingmut to da pynproh, ban ia biang ka ja ka jhui

Kem ia u sniang, na kti na kjat to da teh,
Ka por ka la biang, ban pynkloi la jingkhreh

Ia u sdie da shut, ban phymai ban itynnad,
Kut la ka jingmut, sha iingkhun da shong ryngkat

5. PYRKHAT LEIT POI KHA U SHYNRANG.

(Phawar biria)

Sumar u khaw u kba, kit lyngkor u shynrang,
La suk i me i pa, bad i thei ban leit sah lang

Kynther ia u stait, to ia lum ia u symboh;
Ha la iing kur iing jaid, ki ia ieng kyrkhu kyrdoh

Jreng la i dur, la ka buit uba bun,
U kni ha iingkur, u longkpa ha iing khun

Ba dei hi ki por, ki kjat sngi ki la shat,
Kyrhai ki lok ki jor, ba ia wan ia kmen ryngkat

Peit u nongthaw shang, da kumno ba u pynwai,
Ka jingduwai kyrpang, u longkni ba u la ai

La bthah te i ma ma, ban sumar ia ka tala,
Ia peit hymmen para, ba u bah un leit poikha

Jingber jingshoh baroh, ha u maw ba la tylliat,
Da ia kyrkhu kyrdoh, ba un sa ioh jingbha jingmiat

Shnong ba ia jan, ba ia tip ba ki ia bna,
Baroh ki kha ki man, ki duwai kyrkhu jingbha

Baroh ba ia tip lem, ba ka por kam ju sangeh,
Kyiad um ia nguh ia dem, u shynrang u la pynkhreh

Da nguh ia la rympei, ban ia mih ia thaw pyrthei,
Ka por ka la dei, ban ia mih na iing i mei

6. SNGI LEIT POIKHA.
(Phawar bashisha)

U ksiang u la kylli, ba la dep ne em ka kam,
Ha jingiaid lynti, ba u dei u nongialam.

Ba ka ung barok, ki tubab ia jingshisha.
Khreh ban sa mih noh, ba la dei ban iaid myntta

U Blei u don ryngkat, to pynroi to pyniar,
La phuh ki khmat ki khmat, da jingkyrkhu baroh p

Khyndai ai ia dih kyndad um, ba la mih te u shynrang
La shai ne lada dum, ba la dei ka poi kyntang

Ktien danda ba la kyntu i, ki kynthei la sngew sahu
Kiwi shah ia ki kynthei ba palat ka ktien biria

Kynthei tang kiba shlur ki ia iaid biria ryngkat,
Ha ita i sur ki ia iaid da jingphuhmat

Ktien biria danda, leit poikha u shynrang
Dustur la don lypa, ym ju bit te ban ia khang

7. IAID LYNTI POIKHA U SHYNRANG.

(Phawar bashisha)

Naduh khleih haduh khongdong, itynnad u rangbah,
Ha ita i kong, iba pyllon te ka khohwah

Da ka sub ka thiar, i kynthei pynkhreh lypa,
Jingieit ba la wan liar, un wan theh u khaw u kba

Phawar ha jingmutdur, ba ia dap da jingsngewbha.
Ha ita i sur, ka jingieit kaba nylla

Lah te ka burom, ia ka rong kaba phur phur;
Sah ka nam junom na ki kha haduh ki kur

Iaid na shnong ki briew, ba la don uba halla,
Nangne me wan kiew, shi klat kyiad la shain kuna

U kni u ai pynkloi, ia kata ka jingburom,
Ha jingrisa kynhoi, te shaphrang ba la nang niom

Ia peit ki nongpeitkat, ki samla kiba dangkhie,
Ha sur ba janai, shu rymmoin ia phuh samrkhie

Ia shad ia kyrdem, ia peitkai i bah i kong,
Sha kata ka sem, ba ialam ia u kyrtong

Nongpeitkat ki ia shri, da u ksiang pat u sngewthuh,
Ia nongshaw lynti, ba la jan ban ia kynduh.

8. KA LIANG KYNTHEI BA SHAW LYNTI.
(Phawar bashisha)

Dustur kaba dei, la ka dustur la ka riti,
Kni jong ka kynthei, ia u longkpa leit shaw lynti.

Ia lang da ka kynhun, ki para la ki pyrsa;
Kyrhai ba ia bun, ia leit shaw ia u longkpa.

Ia wan haba ryngkat, ba la ong u tymmen,
Ban ai jingpyrkhat, ban ia biang ki jingiakren.

Hangta ba la ia shem, dei ban kren u Kni uwei;
Ia jingrisa un tem, da U Kni jong ka kynthei.

Shiteng lynti ia ap, la iohsngew ia jingrisa,
Hei ia sngew ia sngap, uta la dei te u longkpa

Tang khyndiat shiphang, ki la poi haba ia ap,
Jingkylli u kni la sdang, baroh arliang ki ia sngap

Shaei kumne ia iaid, itynnad ia lang kyrhai,
To ia ieng jah thait, la ka kren khana sadhai.

Sha iing i kongthei, hei wat dom wat bitar,
Jingpoi kha te ka dei, ban pynroi ho ban pyniar

To khublei ho kumta, to sngewbha ia jingkylli,
Ngi burom ia u kpa, ngi wan shaw na lynti

Kni jong ka kynthei, jingkylli u la ban biang,
Jingkylli ka dei, ioh pynwit ki dieng pyngkiang

U ksiang u la jubab, haba sngew hi baroh phar,
Ia ka nia uba da ap, uba long uba adkar

Ym don te kiba wit, ba ym don te kiba khang,
Ngi sngewbha shongshit, la u khun samla shynrang

Siat khnam da ka ryntieh, u da ap ia ka hukum,
Um ju leh kyrkieh, ban pyndei beit ha ka skum.

Suk ki kmie ki kpa, ki la phah ia la u khun;
Ba u ia dei bakha, ban pyniar ho ban pynbun.

Sahngeh ka jingbiria, ba ngan kdew khala khala;
Ha ka kam shongkha, dei une te u longkpa.

U kni jong ka kynthei, jingshisha ba u la shem,
Kumta ia ai khublei, ha ryngkat ia nguh ia dem

U kni jong ka kynthei, la u kwai ba la phah sam
Dustur kaba dei, kwai ia song ban ia bam

Kwai jong u samla, ba la sam markylliang,
Dustur kaba shisha, ha ki sur ba bit ba biang

U kni jong ka kong, ka kyiad um ba u la sam.
Dustur ba julong, ha jingkyntang ba don nam

Kyiad um u shyniang mai kumta hi la pynmih,
Ha ki jingbha lang, ha jingkmen ba la ia dih

Ka sur kaba dei, shiteng lynti la dep baroh,
U kni jong ka kynthei, ia baroh la khot iaid noh

Baroh ia ia iaid, ba la khot u 'ni U kong,
Ryntih baroh shaid, la ki dustur kiba julong

U kni jong i thei, u hukum ban ia phawar.
Ha ka burom U Blei, ban nang ia heh ban nang ia iai

Ka nia ka jutang, na lynti ba la ia biang,
Kmen baroh lang u longkpa u nong pynphriang

I mei ipa jong i thei, i sharai ha ka phyllaw,
Dustur kaba dei, dei u kni u nongwan shaw

Synran kiba nang, ki iaid lang bad u samla,
Peit ki jingiaid lang, da itynnad da i muja.

La sah khana parom, la ka nam ka la nangpaw,
La shah pyrto junom, ia ka jingkyntang bakhraw

Katno ka jingiphuh, tan ia peit da itynnad,
Nongialam ba sngewthuh, hai kyrhai ia iaid ryngkat

Bun ki nongpeitkai, ba ia peit ba ki ia jngoh,
Paidbah ba iaid kyrhai, kiba iai kyrkhu kyrdoh

Khynnah samla tymmen, ki kynthei la ki shynrang;
Ki dap da ka jingkmen, ia ka sngi kaba kyrpang.

U kmi u pynkynmaw, da ia iaid lymbung lymbung,
Jan poi ha phyllaw, ha la iing baroh ia rung

Ka kmie ba khmih lynti, ha khmat ka iing la ap lypa,
Mar ia poi ka la kylli, dei ino te i longkpa

Na tyrpeng u bat, u longkni te u la ong,
Samla ba itynnad, dei une u jong ka kong

Ka la bat arti, ka da nguh hangta habar,
Ale pynroi ia ngi, ko longkpa ko nongpyniar.

Da ka kti kadiang, ka la bat na kti kamon,
Ka btin te da biang, kum ka hok kaba ju don.

Ka kmie ka nongbtin, ka pynshong haba ryngkat;
La jingduwai hin hin, la dustur baskhem ka bat.

Shynrang na ka mon, ka kynthei na ka diang;
Synran ki ia don, ha la ki jong ki jong ki hiang.

Ka kmie phah samkwai, hiang shyniang hadien kumjuh,
Kat kum ki sur tyniai, la dustur ba ia sngewthuh

Nongduwai ha iing, la ka suit ha la ka shor,
Ban ia phuh ia phieng, u kyrpad ia U Blei nalor

Lakait, kpu, kyiad um, bad u klong ne bad u skaw,
Jingduwai u lum, ha ka bor U Blei Nongthaw

La dep ka nguh ka dem, la pynkloi ka jingaibam,
La dep ka jingpynskhem, im kyrteng bad sah ka nam

Kita ki shijur, ka juh ka phiang la ia bam lang,
Kata dei ka dustur, ha ka por ka jingkyntang

Ka kmie ka ai shyllhah, ba la biang ka por shongkai,
La dei ka por thiah, ban jah thait ban jah sohkhrai

Peit miet te ym dei, da ka kmie ka la khang,
Ka jingduwai ia U Blei, dei ka miet kaba kyntang

9. KA JINGPYRTO KI KUR KI KHA HADIEN PAT.

(Phawar bashisha)

Ani haba kynmaw, ia ka sngi ka jingpoikha;
Burom kaba khraw, ba la sah ki khana.

Kynmaw naba sdang, ba la dap ki jingiaroh;
Na iingkur u shynrang, ba ki ia kyrkhu kyrdoh.

Ia shem shiteng lynti, dei hangta ba ki ia kren,
Jubab bad jingkylli, khyndiat por la ia myllen

Ia kren para ba nang, ba ia thew ia kaba dei,
Dep jingiakren lang, la iaid beit sha iing kynthei

La poi ha iing kynthei, kmie ka pdiang naduh nabar,
Ka kyrkhu ia U Blei, ban nang ia bun ban nang ia iai

Jingkyntang kaba khraw, nongduwai u la pynskhem
Da u klong u skaw, u la nguh ba u la dem

Jingkyntang ba janai, ba pyrkhat ba da hun,
La ki dustur tynrai, ka burom kaba shongkun.

Khynnah samla baroh, da kynthop la ki kam,
Ban thung ia ki soh, ha jingshongkun ba khraw tam

10. RKAI KIAW.
(Phawar bashisha)

U kni u la pyrkhat, rkai kiaw ban ia pynjan,
Akor ba bha u bat, ban ia biang ka leit ka wan

Pynbiang la ki jingthmu, da pynbiang la ki jingkhreh,
Ka kait la u kpu, la ki mneng da song da teh

Sha iing u shynrang, da jingtip ba la buh sngi,
Kyrhai ki ia iaidlang, u shynrang u lam lynti.

Ka kmie la u kpa, ym ju bit ban ia iaid lang,
Ba ioh ka wan jia, ka jingsaitlah ka jingtam-ang

Khang ki tymmen, kmie ki kpa ki kohnguh;
Ki dap da jingkmen, ba ki long kiba sngewthuh

La poi ha iing kiaw, u shynrang ba u la ong,
Ia ka kmie u pynpaw, dei kane ka briew la jong

Ka kmie ka khublei, baroh arti ba ka la bat,
Ban iar ha pyrthei, ka kyrkhu duwai phirat

Ale to da rung, to ia rung hi te baroh,
Jingkren ba myllung, ha ki sur kyi khu kyrdoh

La ai meng sngewbha, markylliang ba la sam kwai,
Ki ia kren ia khana, la ki hok ki sur tynrai

Ka jingiphuh iphieng, kaba don la ki jingmut,
Sha la kiba haiing, u shynrang u ia lam lut

Rneng ba kit ba khung, leh kyrpang la leh janai,
Kat haba ki rung, ki da sam ki da ai

Ki ktieng ba myllung, ki syrpud ki ia syrpai,
Kat haba ki rung, ki da ioh ki jingduwai

Dustur kaba shisha, da la dep te la ka shang;
Sahmiet ka sah ia, ha iing kmie jong u shynrang.

Dap da jingbynnud, ba dang kwah ban shongkai;
Ka sngi kaba bud, sha la iing ki la leit phai.

La teh ia ki jingmut, ha uwei te u khiewja;
Kita ki arngut, la longkmie bad la longkpa.

11. JINGPUN KHUN.
(Phawar bashisha)

Kynthei ba armet, ba ka sdang ka jingshohlung.
Hei ho! Wat ia klet, ba la sdang ka kit ka khung

Jingtrei leh borbah, wat leit kob wat leit sarong.
Ia leh katba lah, ban sumar la snier lajong

Lada shah ban trei, ia trei jem ia trei jai jai,
Ban sumar ka dei, ia ka bor da kham tyngkai

Ban ia trei borbah, ka pla khun te ka kyrbeit,
Jynjar kiba saitlah, te ka suk ia kiba ngeit

Haba la bun bnai, ka pla khun ba ka la skhem;
Baroh ki sngewthuh shai, ki kynthei baroh ki shem

Ah wat ia rkhie, ba danda ki jaid jingthrang,
Jingkwah jong ka kmie, ba i khun i ioh bam lang

Ka bha ban pynioh, ia jingkwah ka nongpunkhun,
Ynda la dep kha, lait jawduid lait ka thlun.

Ka long kaba donkam, kumba ong ki tymmen;
Nongpun ka bam jingbam, ia i khun ruh ba pyntngen.

Longkpa kiba stad, ki la long te kiba shai;
Ki kloi ban ia wad, ba ki tip tyllong tynrai.

Ki kynthei ba bun, jingbam phylla ba ju kwah;
Ba donkam i khun, haba kit haba ka bah.

Jingbam ba kwah bha, ba la ioh rukom badei,
I khun da la kha, ba i dap da jingpalei

Ah wat kren thala, ia jingkwah ki nongarmet,
Ha ita i bynta, da pynioh te da pynstet

Ki dei ki jingshisha, ha ki paid kynthei ba bun,
Sngewbha ki kmie ki kpa, ba ia koit ia khiah ki khun

Suk hi ialade, ban kitkhia la ka bynta,
Jingkwah jong ka kmie, ka pynbiang jingpun jingkha

12. JINGKHA KHUN.
(Phawar bashisha)

Shiphew bnai la dap, ba la dei ka por ban kha,
Ka jain-it jain sop, la pynkhreh pyndon lypa

'Niakha ba thied kait, mar ia kha la ai jingtip,
Ym dei ban kyntait, ka 'niakha ba khraw nohsib

'Niakha ki wan jngoh, tang shu tip ba ioh khun rit,
Ki wan kyrkhu iaroh, da jingkmen ba iai shongshit

I khun kdup ka kmie, te u kpa ha la ka kam,
Ki ia phuh samrkhie, ktien 'niakha ba kordor tam

Ka kmie jingthait la jah, sha pyrthei i khun la wan;
Khraw ka koit ka khiah, da ia khraw jingheh jingsan

Khunlung ba khyndiat sngi, da sumar ha jingiarah;
Da kdup bha ia i, ba ioh ngat ka lyer ba pjah.

Ka sngi ba la bun, ban ia bah ba la long,
Ka kmie ia i khun, ka la bah kyndong kyndong.

La bun la ki taiew, ba la bun te la ki bnai,
Ka bah sha khyndew, ka phawar bad la ka rwai

Biang ka buin ka bam, ki ia kynoi kumba shad,
Ki ju sngap ka iam, ha ki sur ba sngewtynnad

Bun bnai i khunlung, ban ia peit ba itynnad,
I ieit i myllung, ia u syntiew ba kham palat.

I khun ba shait rkhie, iba dap da jingpariah;
Jinghun jong ka kmie, ka jingthait jong ka la jah

Khunlung pat iba swai, iba iam ha la jingpang;
Donkam ki dawai, da ki nongai kiba nang.

Jingkoit kaba donkam, ba ia wad la buit la bor;
Ban koit te ia kitram, ba ka long kaba kordor.

Da lait ki jingpang, jingsumar kaba bha;
Ia kmen baroh lang, ha la iing ki kmie ki kpa.

13. JER KHUN.
(Phawar bashisha)

Baroh ban pyniapher, ba ju khot hateng hateng;
Da ka jingiajer, la jong ia jong ki kyrteng.

Jer khunlung khynnah, jingpynkhreh ka kmie u kpa;
Sha iing 'niakha ju bah, ia jingjer ban pynthikna.

Pyrkhat ia jingjer la iwei ne kiba bun.
Ha jingsumar sukher ban en ook eh da ki khun

Meikha ba angewt ymmad, ia buh sngi ban ia pynskhem
Kyrteng kiba la wad ban ia nguh te ban ia dem

Ia ieng ia ka hok, ka 'niakha ka bynta khaw
Ba kin ia eh ka bok ha ka ia um ba kin ia paw

Dustur ba ju ieng, ba ka hok ka ap beit triang,
Ban neh ka kyrteng ha ka jingkhot kaba biang

Nongdung ki la bei, ia u khaw jong i 'niakha,
Dung ia u pujer, da u khaw ba la bynta

Kpu bad kyiad um, ba la thep lang ha u skaw,
Ki tiar baroh la lum, ban duwai ia u Blei Nongthaw

Ki tiar hapdeng u prah, ki tiar heh la buh harud,
Nongjer dei u Rangbah, Jingduwai u la kynud

La sdang ka jingjer, pyrshah dwar wat ia ieng,
Da sumar sukher, ban pynskhem ia ka kyrteng

Nongjei u kpu u bat, kjat ka diang khunlung u thoh,
U da duwai phirat, la ki jingkyrkhu kyrdoh.

Ki kur na kjat ka diang, ia ki kha na kjat kamon,
Thoh kpu jer da biang, riti ka hok kaba ju don.

U Kpa dep jer iwei, tian pujer laisien lai wat;
Sa mih shabar ka dei, sa bta um ba kin ia smat.

La iwei pa iwei, ha ka juh beit hi ka sur,
Ha jingbynta u Blei, ba la long te ka dustur.

Kpu jer ba ia sam, ha u prah ne ha u shang,
Dep jer to ia bam, ki kynthei ne ki shynrang

Ha prah ne ha shang, pynphai iing khyndiat pyntam,
Ba dei ka jingkyntang, ka dustur jong ka kam.

La dep ka jer ka thoh, ha ka hok ba la ieng,
Da jingkyrkhu kyrdoh, ba la skhem ka kyrteng

14. KYNHUN NONGSHAT NONGKHEIN.
(Phawar bashisha)

Naduh hyndai hynthai, ka bor Blei ba la pynkhreh,
Ka hok ka tynrai, ka jutang ka la iai neh

Hyndai dang paw U Blei, ha ka sla jong ka ram-ew,
Jingbthah baroh u sei, ban ia tip ki briew u kdew

Ki briew ki la ia nang, ia jingbthah ki jong U Blei;
La sah ki jingianang, ha ka sla jong ka pyrthei.

Ka um ka ding u khaw, la ki syiar la ki pylleng;
Jingkyntang ba khraw, jingbishar U Blei ka ieng.

Jutang kaba skhem, ba la ai u Trai Kynrad;
La ka nguh ka dem, ka duwai la ka phirat.

Bynriew ha ka pyrthei, U Nongthaw uba btin;
Ia kren ia u Blei, ha ki dak ha ki shin.

Mynmiet la mynsngi, kiba ngeit te ki da lap,
La ieng ka jingkylli, ki ia peit ia ka jubab

U kni ba khan pylleng, ka khan khaw khan shaman,
Tylli ka hok ka ieng, ba la paw ha ki kam

Kylli ha jingkylli, ha ka khan ha la ka luh,
U Blei ha la ki sngi, u pynpaw ha jingiathuh

Jingkylli kaba khraw, te da ap ia kaba dei;
Ka jingpyni ka paw, ka jubab ka jong U Blei

Jingtngen ha pyrthei, ha ka hok kaba khraw;
Jingkren jong U Blei, da ki dak u pynpaw

Jingkylli kiba khreh, ban ia tip ka bha ka sniew,
Jutang ba u la leh, ban jubab ia u Khun bynriew

Jingkylli ba shongnia, ba ka dei te kaba khraw;
la ka jingshisha, ka dak U Blei ka la paw

La shat ki jingkylli, ha ka hok kaba dei,
Wat la kim lah iohi, wan ka bor te na u Blei

Ieit ia U Blei, ha la ka hok ba donburom;
Niam tynrai ha pyrthei, kaba neh ba im junom.

15. BUROM IA KI KMIE KI KPA.
(Phawar bashisha)

Nongpun ki nongkha, la ka bsa pynheh pynsan;
Burom la kmie la kpa, ha pyrthei ia long ia man.

Ap ia ka hukum,da ia ngeit ia ki jingbthah;
Ia kynshew ia lum, ban ia nang da la rangbah

Jingkohnguh ba bha 'am, ia ki kmie ki kpa la jong,
U Blei u nongialam, jingkyrkhu u ai najrong

Khynnah ne ki samla, ka burom da ia bat hok,
Long ki briew ba bha, kin ia nam ki paralok

Ba trei shitom kordit la ka kti kamon kadiang,
Kat ba dang ia rit, dei u kpa u nongpynbiang

Thiah suk la kham niar, la ki kam ruh kiba bun,
Ka kmie ka thiah husiar, ba dang rit la ki khun

La shem ki jingduna, la bat khlieh ki nongialam,
Ha ki kmie ki kpa, kiba shah ka jingkitram

Ki khun dang ia rit, ba jynjar ki kmie ki kpa,
Jingim dang kordit, ba dang bun jingdawa

Da swar da pyrkhat, ha ki rta jong ka jingim,
Kiba saitlah palat, ki ju ngat ka jingtim.

Kynmaw ia ki nongbsa, ki ialeh ka kit shitom;
Ia la ki kmie ki kpa, leh tyngeh ban ia burom.

Ia kita kiba tip, dei U Blei uba kyrkhu;
Ju bha ka nohsib, ha ki kam ba ki thmu.

Ia ki kam thala, la ia ngiah ban ia sngap;
La don jingbakla, da ialeh ban ia pan map.

Ia la ki kmie ki kpa, kiba mlien ban pynmong,
Ki briew baroh ki bna, ba ki dei ki sniew jinglong.

Akor ba bha ban ioh, ia jingkohnguh to ia deng;
Kiba halor baroh, ki hikai ki bthah ki sneng

Jingpyrkhat da pynngam, wat sarong ha nga ha nga;
Jingieit ba kordor tam, dei ka jong ki kmie ki kpa

16. BUROM MEIKHA 'NIAKHA.
(Phawar bashisha)

U kpa ka ktien nyngkong, ha ka kmie u la kular;
Jingieit ba khraw u ong, baroh shirta ba un sumar.

Meikha 'niakha i mynjur, ia ka jingwan jong i pa;
Ha kata ka dur, ba i mei i ioh nongbsa

Meikha i da maham, i da bthah te ia i pa;
Minot la ki kam, la ki khun da ri da bsa.

Meikha ba donburom, i maham ban lait kordit;
I pa i trei shitom, ha ki por ba ngi dangnit.

Burom kaba kordor, i da sneng i da bthah;
Meikha 'niakha ba donakor, jingkynmaw ba ka iai sah.

Sha iing i meikha, la ki kti ngi trei pynsmat;
Baroh shipara, ngi ia trei haba ryngkat.

Ia meikha iarap jingtrei, ka mynsiem da heh da hain;
Burom kaba dei, ban khlem trei ngi lehrain.

Pakhynnah la ki pasan, ki 'niakha 'niaman baroh;
Haba ia leit ia wan, kiba iai kyrkhu kyrdoh.

Meikha khlem tyngkai, jingkyrkhu ryngkat ka kam;
Ki jain ki ia ai, i burom bad ki jingbam.

Ka nam ka burom, te nyngkong ba i la bet;
La sah pyrto junom, ki khun kha kim ju klet.

La don ki jingbakla, ngi pan map noh kloi kloı,
Ban ieng ka jingbha, ha jingiar ha jingiaroi

Ngi da ia pdiang, ka jingbthah i meikha;
Ba ngin ia bit ia biang, la jingim ha la ka rta.

Teng teng i ju phah, ba i don ka jingtmang;
Ngim ju ia saitlah, ngi kohnguh baroh lang.

Na iingkur i pa, kiba iai kyrkhu kyrdoh;
Ia ngi ki khun kha, la jingkoit jingkhiah ban ioh.

Ka don jingkordor, ia ka burom kynshew tyngeh;
Ka jingdonakor, ka burom kaba iai neh.

17. BUROM IA LA KIBA HA IING.
(Phawar bashisha)

Burom shi iing shi sem, kaba bha ka jingpyrkhat;
Jingbha kaba skhem, ka burom ba ia ryngkat.

I mei i pa nyngkong, bad hymmen la ki para;
Kiba hikai myndong, ban ia lait ka jot ka pra.

Kiei khynnah meisan, la ki kni la ki kong,
Ia roi ia long ia man, dang dei hok te ki lajong

La ki para ai kmie, nang ia bun la ki pyrsa,
Nangheh kiba dangkhie, ba nangbun kiba samla

Da mih kiba dom, da pyrkhat ia kaba dei,
Ban im ka burom, ba kan neh ka hok U Blei

Ia jingdon ia khang, ba jingjot ka pynmih,
Jingdon ba thaw sang, wat iu ba kan khih

Ktien jingiamai, ialade kaba thadrong,
Burom ka phet sha jngai, ialade ba la duhnong

Bakla khyndiat tiak, ba la kwah noh ban ia mai,
Burom ka duh ni jak, ka jingjot ka la teh ksai

Baroh te ia bakla, ym ju don uba biang,
Da kynmaw thikna, ba ym dei ban mangkariang

U sngew ba biang lut, kum kita te dei ki bieit;
Kum kata ka jingmut, la duh lut ka jingieit

Ia ka ktien ba khor, wat ju kren por ba dap;
Ju bha ka akor, ba bat skhem ban pynap

Jingmut kaba sniew, ba kan shong wat ia shah,
Jingbha kan kyntiew, ia kynthei ia ki khynnah

Bhalang bha ryngkat, ba ka lait ka sang ka ma;
Ia jingbha ia bat, ba ka lait ka jot ka pra.

Jingmut ba jemnud, ia pyndap ia la ka iing;
Riti ka ju bud, da ka akor ba phuh ba phieng.

Ba ha iing la jong, la ki khun meinah meisan;
Burom ba ka shong, da ia biang ka leit ka wan.

18. KA BUROM PARABRIEW.
(Phawar bashisha)

Ktien pariah pynriew, ba ka long kaba donkam;
Ban ithuh para briew, ba ka long ka nongialam.

Ia iaid lynti myllen, ia kylli da ia pyrthew;
Ha ki jingia kren, ka longkur longkha la kdew

Ba ia jan ne ba ia jngai, ki marjan ne ki marpar;
Ktien hok kaba shai, ka burom ka la nangiar.

Para ba kren hok, para ba tip ia ka akor;
La long paralok, ha ka juh hi ka por.

Ju dei u ba sniew, uba dap da jingibein;
Kum uta u briew, tang ki khmat u peit pyllein.

Ki dak ki ai nuksa, uba sniew te u kham niar;
Ki briew ia uta, baroh baroh ki ia kiar.

Ktien kaba khain, ha ki kha ne ha ki kur;
Ia kiba khlemrain, ynnai ia beh ynnai ia tur.

Ki briew ba tip akor, ia kylli longkur longkha;
Ka ktien ba kordor, para briew ba ia sngewbha.

La don ki jingbakla, ia panmap ki paralok,
Jingmap ba shisha, ba pynskhem ia ka hok

Kiba ia leit ia wan, ha ki jingeh ha jingshon.
Ki lok ba iajan, jingiarap ba ju don

Ha ki kam shipa, parabriew ba ia ngat,
Iarap khala khala, da pynsting da ia pynsmat

Jingkren badonakor, la ki ktien la ki thylliej,
Kynmaw barabor, ka pynlong ia jingiaieit

Jingtngen ka buddien, jingpalei hi ia lade,
Ktien hok da pynmlien, por khynnah ba dang khie

Ym don kiba isih, la baroh ki sngewtynnad,
Jingbha ba la mih, para jinglong ba ia ryngkat

19. RI KHASI SHONG PDENG PYRTHEI.
(Phawar bashisha)

Ktien ki 'riewtymmen, ri khasi shong pdeng pyrthei,
Shisha ka jingkren, ba la buh kyrpang U Blei

Sawdong ka ri Khasi, dei ka ri kaba shit,
Ha ka ri jongngi, jingpyngngad ka biang ka bit.

U slap um ju jah, ha baroh ki saw aiom;
Mariang ka wan rah, ka jingtngen shi junom.

Jia ba rang tengkhat, ba palat ia ka phewsnem;
Sohkseh mariang ka thad, ban pynphriang ha ka pyrem.

Lyer ba pyngngad, ba pynbang ia ki 'liewkhmut;
Ki briew ba ioh mad, jingiaroh kim ju kut

Ba bun la ki wah, ri Khasi baroh sawdong,
Ka um kaba pjah, ba ia dih ha la ki shnong

Ka um kaba jngai, tang ki shnong halor ki lum,
Ia kren te ynnai, kwah pajih hi ia ka um.

La wan ki riew nongwei, ri Khasi ban ia ioh mad;
Sngew juh te wow mei, dei ka ri ba sngewtynnad

Nongwei ri ba jngai, la wan poi ha ri Khasi;
Iaroh syrpud syrpai, ia ki lum ka ri jongngi.

Da ki nongwei, jingiaroh kiba phylla;
Ym don ha pyrthei, kum kane te ka jaka

Sngew da ia sngap, ki bym ngeit kam pher ei ei;
Ri ba jur u slap, kaba tam ha ka pyrthei.

Ki doloi ki syiem, la ka ri sumar sukher;
Kylleng shu syriem, ka tynrai te ka iapher.

Ka juh wat pyrshang, sha kawei pat te ka ri;
Shu ia kren thawnang, ba dang tam ka ri Khasi.

Lyer ba iewbih tam, ba ka beh lynter ki por;
Ka ri ba donnam, dei ka ri kaba kordor.

Ki longshuwa jongngi, ki sngewthuh ia ka thymmei;
Ia ka ri Khasi, ba ki khot shong pdeng pyrthei.

20. KI JINGHIKAI.
(Phawar bashisha)

Dei ki kmie ki kpa, ba nyngkong ki nonghikai,
Ki iathuhkhana, bad ki ai ki jingbatai

Ka kmie ka ju kylli, la iohsngew ne em ki shkor,
Ban ia long tipsngi ban ia long donakoi

Kmie ka ju bthah, ia ki khun ba kin shemphang,
Ialeh katba lah, ia ki khun ba kin ia nang

Ka ai ki jinglehkai, ba kan long ka jingialam,
Ban long jinghikai, ba ia dei ryngkat ka kam

Da ki sur bunsien, ba donkam ki kti ki kjat,
Khynnah ba la mlien, ba la long kiba smat

Jinghikai kaba shisha, ban sngewthuh ia kaba dei,
Thmu ki kmie ki kpa, ban ia nang ha ka lawei

Hikai ia ki khynnah, la pule ne la jingtrei,
Batai ha ban da lah, ban nym long lehnohei

Jingbthah ka pynstad, da ialeh ban ia kohnguh,
Ka ju plie ka lad, ha lynti ka jingsngewthuh

Khlem don ka jingngeit, la hikai ne lada bthah;
Ha jingbabe beit beit, da la san da la rangbah.

Shah teh ha jingduk, la ki kam sharai kyndong;
Mynsiem te ka suk, lah ki sur kamai lajong.

Sumar kamai lajong, wat ia kwah jong ki briew;
Ba ka khyrwa khongpong, ba ka dei kaba sniew.

La trei la jaw syep, la ki kam ba ka kdew;
Ha la i jong i trep, ban ia lum ban ia kynshew.

Kynshew symboh khaw, la pisa tyngka kumjuh.
Shisha to ia kynmaw, ban ia im por ba kyrduh.

Ia ngeit ia jingbatai, da ia ngeit ia jingshisha;
Kohnguh ia jinghikai, ba la ai ki kmie ki kpa.

Nonghikai nyngkong shisha, ban ia lait ka bieit tasam,
Dei ki kmie ki kpa, nonghikai ba nyngkong tam.

21. KA IING AI JINGHIKAI.
(Phawar bashisha)

Ka iing ai jinghikai, dei ka iing hikai jingstad;
Nongtrei ia lang kyrhai, dei iwei ba long kynrad

Nongtrei ba bun balang, ki ia peit ha la ki kam;
Khynnah kynthei shynrang, jinghikai ki ia pynngam

Khynnah kiba rit, la ki khynnah kiba heh;
Ban peit ba i shongshit, jingpule ba ki ia khreh.

Khynnah ba shah hikai, da pyndep ia ba la buh;
Da ia phah batai, ia kaei ka bym sngewthuh.

Nonghikai ba halor tam, ba khamrit ki ia kohnguh;
U Khlieh nongialam, u da bthah ban pynsngewthuh.

Khynnah kiba smat, la ki shkor ki pynshah;
Ki dei kiba stad, ym ju don ka bym lah

Khynnah ba jaipdeh, jingbatai khlem sngap ei ei,
Ka phang kaba eh, ka khlieh ka tdong khlem ia pei

Khynnah ba lehrain bieit, jingbatai ki shu ia sngap,
Ia jingkylli ki smiej, ki jubab kat shaba lap.

Khynnah kiba shlur, ki ju long kiba stad,
Ha kita ki sur, ban kylli ka plie ka lad

Nonghikai uba dom, u ba long duna jingmut,
Jaka batai shitom, uba ieng da jingpynthut

Nonghikai iba sian, i batai la kumba shad,
Kumta mian-pa-mian, ki khynnah ioh lyer pyngngad

Khynnah peit shata, ha ki shkor ba ki la ngam;
Nonghikai uba bha, jingbatai te kaba jam.

Iehnoh ia ka jaipdeh, te iehnoh ia ka lehrain;
Shaphrang to ialeh, kum ka jingsuh ka jingthain.

Nonghikai ba shida, ban ia stad ki ia thrang;
Kum ki kmie ki kpa, kiba kwah ban ia nang.

Ka iing ai jinghikai, ban ia stad te ki da kwah;
Hangta don ka rai, ban pynstad ia ki khynnah.

22. KA SHNONG.
(Phawar bashisha)

Shi iing ar iing la sdang, ba ı juh i jaka shong;
Ha ka jinglamphang, ba hadien la kylla shnong.

Jingsdang ba i kynjah, ba ki iing ki dang duna;
Nangbun kiba kwah, ba itynnad ka jaka.

Ban shong ki ia wan, sukı suki la nang bun;
Ryngkat ki kha ki man, la nangiar sa ki khun.

La ia bun ki iing, la ıa shngain jaka shong;
La lait ki jingtıeng, ba la man da ka shnong.

Jingpyrkhat la long, ban iathung nongkitkam;
Ka jingkitkam shnong, ba la jied nongialam.

Hapoh u rangbah shnong, u matabor ba la ıa buh;
U peit ia la ka dong, jingpyniaid baroh hajuh.

Ki ju khot teng teng, ba ia lum ia ka dorbar;
Jingpyniaid ki seng, ban iaid beit ka jingsynshar.

Dorbar ba niewkor, jingryntih ia pyrkhat lang;
Ha ka burom akor, ban ia biang kynthei shynrang.

Jynjar ka shipa, ba ka ngat ia iwei;
Iarap ia kita, ki shynrang ne ki kynthei.

Nongialam bastad, ba ia peit naba rit tam;
Jingjot kam donlad, ba ia biang ki jingialam.

Ka shnong ka la iar, kaba sdang kaba rit tam;
Bun kam u nongsynshar, ba la bun kynrum kynram.

La sdang ban ia pra, ba ka shnong ka la heh;
Ban kynriah jaka, la ia don kiba ia khreh.

Jaka rep la khapngiah, kylleng kylleng ki iapra;
Kumta ki ia kynriah, ki thaw thymmai ha bun jaka

Na la ki jaka shong, la ia leit kham sha jngai;
Ki seng la ka shnong, ha jaka ba dang thymmai.

Nangbun de ki shnong, ba ki briew ki nang bun paid,
Ha la ki briew la jong, ba ki thaw sa da ka raid.

23. KA RAID.
(Phawar bashisha)

Ka juh ka jinglong, ha ka juh ka jingsngewthuh,
La bun tylli ki shnong, ba ia mih tang na ka juh.

Jinglong ba shisur, ba bun shnong ba bun ki paid;
Ha kata ka dur, la pynlong sa ia ka raid.

Ki rangbah shnong baroh, ba ia don u matabor;
La jied sa u lyngdoh, uba long ba kham halor.

Da tang kawei ka shnong, ki la thung ia u lyngdoh;
Ka knia ka khriam ki ong, ba un ieng kyrkhu kyrdoh.

Ki shnong bun tylli, ba leh niam u lyngdoh;
Ryngkat ki myntri, kiba long kham hapoh.

Haba hun ki paid, nongsynshar u da suk;
La ka jong ka raid, ha ka sur ki trai muluk.

Long jaid ha ka kynthei, ka shat ka khein ki kylli;
Haba kohnguh U Blei, kam lyngdoh ki ia aiti.

Kawei ka kur la ieng, la kyntang ka jaid lyngdoh;
La nang ia hiar pateng, uba leh niam kyrkhu kyrdoh.

Ban koit ki longbriew, ha ka shnong ha ka raid;
Ban nang bun nangkiew, ka jingbun jong ki paid.

Ha ka rep ka riang, ban ia biang ka jingseisoh;
Ki kam ba kin phriang, ha jingduwai jong u lyngdoh

Na la ka jong ka raid, u da lum da ka jingkhrong;
Na la ki jong ki paid, kiba dei ki briew lajong.

Ka kam lyngdoh la teh, u da bat la jingkynmaw;
Ka niam ba u khreh, ha ryngkat la kiba khraw.

Ka niam ba u knia, ki paidbah ba ia don lang;
Lehniam ba shisha, ba kyrhai kynthei shynrang.

Jingkyrkhu kyrdoh, la jong la jong la ka raid ka jaka;
Te ha ka jaid lyngdoh, la ka jong ka jong ka bynta.

Tang ka ktien lyngdoh, la shah khot u poi ei;
Pynshisha ia jingkynnoh, la ka jong ka thymmei.

24. KA HIMA.
(Phawar bashisha)

Ki raid la bun jaka, la nangroi khynnah khunlung,
La khot pat ka hima, da u syiem ba la ia thung

Ki spah ki phew hajar, la ki shnong ha ka hima,
La ieng ka jingsynshar, da ki syiem da ki patsha

Ki raid jong ki lyngdoh, kiba don la ki myntri,
La shong dorbar baroh, ha iing syiem ba iatylli

La ki khun ki hajar, ban ia biang ho ban ia bit,
U ieng ka jingshynshar, ia ba heh ne ia barit

Ha ka iing dorbar, ba ka dei ka iing tainia,
Ba dei ka iing swar, ban ia lum ia jingshisha

Ia ki jingleh pap, ba ju don kiba len,
Ha jingbishar la lap, la rai rem syndon ha shen

La len ia ka jingleh, la lehrain ban iathuh,
Pynsmai ha jingeh, ha ka um ka ding ka mluh

Pyneh ha jinglehpap, ha ka niam ba la pynsmai;
Ki poi ha jingiap, ba ka hok ka la pynwai.

Kita kiba sniew, ka jingtieng ka la wan lap;
Ki la her symgiew, ki la kloi ka jingpanmap.

Kiba len hi ialade, ki la ngat ka jah burom;
Ha u syiem u kmie, ka jingmap bad pynshitom.

Paid u kur u kha, dei ki khun ki hajar,
U syiem ka hima, uba bat ka bor synshar.

Ki bishar ia jingshisha, ki ia bat kat kum ka hok.
Leh hok ia kiba bha, pynjynjar ia kiba thok.

Ki buh ki nongiada, ki khlawait la ki khla snar,
Ki ieng pahara, la ki khun ki hajar.

Hima bad ka niam, ka jingroi ban ia nangpaw;
La ka knia ka khriam, leh ki syiem bad ki bakhraw

Ka niam jing ka hima, dei ki syiem ki nongialam,
Ia koit seisoh babha, ka hima ba ka donkam.

25. KI JINGIASIAT KHNAM.
(Phawar biria)

Ia beh ia u khiat, da ia peit nangno u jam;
Sdang ka jingiasiat, u Mangring bad ka Shinam.

Hajan jong ka ding, ka jingsyaid ba ia myllen;
Shinam bad U Mangring, ba ki long shitymmen.

Kyrhai ia lang ia bun, ba ia bam ia u sohphlang;
Ka Shinam kha khun, tang arngut da ki shynrang.

Ki soh ba kynther, ba wan thied ki mahajon;
Shsinam ka la jer, U Shynna, U Battiton.

Ki briew ki treikam, la lulia sa ki shrieh;
Ka kmie ka ai khnam, bad ka ai la ka ryntieh.

Buh ha karai, ia kita ki doh kyndang,
Sdang ka jinghikai, ban iasiat ki da ia nang

Jingkwah kaba sdang, ba ka dei ka por tyrkhew,
La siat u shynrang, ba la dei jaka bathew

I mrad ba dem saktob, ban pyndei ba da i kwah,
Da u khnam sop, ban pynngam ha jingpynshah

Katno ka jingibang, ba iohi ba ieng ka skei,
La siat u shynrang, ba la ngam jaka badei

Nangno iaid ka khiat, te hangno dem ka bthong;
Uba dei ka siat, u sngewtynnad ka bym lah ong

La jied ia u symbai, ba la buh halor u prah,
Khynnah ki ia shrai, ba la pyndei u rangbah.

Peit ki sohshang, ki la iahap ha ka ktieh,
Khynnah ki ia nang, ban pongdeng ia ka ryntieh

I bang i jingpynshah, shisien siat u da kheinduh,
Jingsiat u khynnah, la ka kti u da kyiuh

Ka sngi ba sdang shit, la i khun ba i la kwah;
Ko khynnah barit, tọ ia ap da kham rangbah.

Tbeh ding haba dum, ban pyndep la ki kam;
Ia uta u skum, da ia leh ban ia pynngam.

26. NONGJOP IASIAT.
(Phawar biria)

Ba ioh set ha sem, shi kynhun ki masi;
Ngi iuh ngi ia kyrdem, ka ia siat la jop mangi.

Niad ia ka syep, la ki bniat u da shri;
Tang shu pyllait thyllep, u'nam dei u jongngi.

La wan sa u ngap, ha ita i 'tiew pathaw;
Mar ia siat hi jrap, ha jingpyrta ha jingkyrkaw.

Kyndong mo kyndong, ba ia kit ia u sohphan;
Ka dei ka jingong, ban ia ktah jaka ba jngan.

Ba shet ia u kpulum, i kongthei ba long kynrad;
Peit itai i skum, da iskuin da itynnad.

Ha la u khiew rnong, ba la shet jyntah dohkha;
Ia rah pisa ia thong, ba la jop ka arkylla.

Kaweh da u thri, ba la her lut te ki skain;
Ia dei ha ki jongngi, ba la shah pyndem ki tmain.

Ia la u khra kyiad, shna syrwiang da ka snieh;
Phawar la ka shad, ngi kaweh la ka ryntieh.

Jhur ba ia tah kyiad, da ia kheit napoh khyndew;
Ngi la sngew tynnad, ba ioh pynngam jaka bathew.

Hapoh ka jingthum, wa i miaw idem saktob;
Ha itai i skum, la pynngam da u 'namsop.

Iaid kai ki khynnah, shong kali ba iaid tyllun;
Katba nangdei nangkwah, da pyndei ha ban da hun

Jyntah kaba la phon, ho ia bam katba lah,
Ha jingpynshah tyn-on, la pynngam te u rangbah

Shong kulai i pa, i la snoh la u lakam,
La kut ka ar kylla, ba la ioh la u 'namtam

U kba ba la shoh, ba la kit na la pynthor,
Donbok ko lok baroh, ba ngin ia jop ho barabor

Die ki jhur khyndiat, ba u lah te da i skuin,
Jop ka jingiasiat, ka menkmie ka wiat rynmmuin

27. IOH MRAD.
(Phawar bashisha)

Jingthaw kiba sniew, ki iathok ialeh maphot,
Lyngkha, jingri ki briew, ki ialeh ban ia pynjot

Ia u phan ka shriew, la ki miet ki ia bam pap,
Ia mih paidbah ki briew, ban ia beh ban ia pyniap

Mrad ha khlaw ha btab, ba la khot ki 'laiphewsieh;
Ia siat ia pyniap, da u khnam da ka ryntieh.

Ki ksew ia long thma, ia ki mrad ki 'laiphewsieh,
Ksew beh la tip lypa, ba khreh khnam ba khreh ryntieh.

Ka mrad ba la mih, ka jingthap ha la ka it;
Ksewbeh ki ia khih, ha ka khlaw ba la shongshit.

Sumar u nongthap, u la peit ka diang ka mon;
U la siat pyniap, ka mrad hangta ka la kyllon.

U ba siat nyngkong, mar ia dei u la pyrta,
Uta u ioh doh tdong, uba wan lap u ioh tabla.

Nongpynjot ba la ioh, da ia rah sha la shnong;
Ban ia ioh peit baroh, la i bah bad la i kong

Shna da ka krong, ban ia rah ban ia risa,
Ka mrad khlem jinglong, kaba pynjot kaba pynpra

U mrad uba dom, uba jam ka jingkyrhuh;
Da jingialeh shitom, ban pyniap ban ia pynduh.

Halor jong ka krong, ia teh pynieng da u thri;
Ia rah sha la shnong, ia phawar artad lynti.

Lajan poi ha shnong, la pynjam ka jingrisa;
Wan mareh i bah i kong, ba la kmen i mei i pa.

Nongpeitkai ia wan, ieh shuwa halor ka krong;
Ki mareh bran bran, ban peitkai baroh sawdong.

Ia sam doh kyndang, ia kita te ki sew beh;
Buddien kiba nang, kiba smat ka jingialeh.

Ki la wan ia jngoh, ia u mrad ba khlem akor;
Ia donbok ho baroh, ban ia ioh man la ki por.

28. PHAWAR LEH NIAM.

Kane pat kawei ka jaid phawar kaba donkam ban shu batai noh, namar ia kane la phawar tang da kaba shu put tangmun, tem bom bad tem ksing. Kane ka long kaba don da la ki jong ki jong ki skit bad ki nongrisa kynhur ne kynhir ki long kiba tip kiba ia nang ban ap ia ka skit ban kynhur kynhir katkum ka bynta jong ka niam.

Nga U Nongthoh ia ki jingphawar nga ngeit skhem, ba ki nongpule ki la shai

Nongthoh

Da Ujuh u Nongthoh

1. Ka kot Mei Pa.
2. Ka kot Saipar.
3. Ka Budjer.
4. Ka kot Ri Ksoh.
5. Ka kot Rimbah.
6. Ka Pariah ka kot Jingphawar.
7. Ka la-miat.
8. Ka Pakit.

Printed at Ibani Printing Press
Upp Jaiaw Lannsona Lane
Shillong-2